درآستانه یک میلیونی شدن شاخص کل بورس به بررسی چشم انداز بازار سرمایه پرداخته ایم

ریزش بورس؛ کی و چگونه؟

جواد غیاثی- بازار سرمایه کشور دیروز نیز به روند رشد سریع خود ادامه داد و شاخص کل با رشد نزدیک به ۲۳ هزار واحدی توانست به یک قدمی یک میلیون واحد برسد. اگر چه حدود یک سال از آغاز رشد نامتعارف و هیجانی بورس و حبابی شدن قیمت ها می گذرد و تاکنون ریزش یا اصلاح دامنه داری در بورس شاهد نبودیم اما رشدهای عجیب و بسیار تند بورس در دو هفته اخیر (بعد از عرضه شستا) نگرانی های بیشتری ایجاد کرده است. همه معتقدند که این روند صعودی به زودی متوقف می شود اما سوال اصلی این است که زمان تغییر روند و نحوه آن کی و چگونه خواهد بود؟

به گزارش خراسان، از سال گذشته دلایل متعددی برای صعود بورس مطرح بود؛ رشد نرخ ارز، تورم، افزایش سرمایه شرکت ها و ورود نقدینگی جدید به بورس. اما از ابتدای امسال به ویژه بعد از عرضه شستا در ۲۷ فروردین امسال، موضوع حمایت دولت از بورس به دلیل داغ کردن عرضه های دولتی و شبه دولتی و نیاز قوه مجریه به تامین مالی از بورس مهم ترین دلیل جهش قیمت ها و شاخص در بورس بوده است. بر همین اساس برخی معتقدند که با توجه به تداوم عرضه های دولتی تا انتهای امسال، شاهد ریزش شدید و دامنه دار و مداوم در بورس نخواهیم بود. با این حال اکثر کارشناسان معتقدند که روند صعودی فعلی به زودی متوقف و بازار متعادل می شود یا دچار ریزش خواهد شد.

■ **این فرایند، سوخت کردن نقدینگی است**

در این خصوص، حیدر مستخدمین حسینی، اقتصاددان و رئیس سابق هیئت مدیره بورس معتقد است رشدهای کنونی شاخص بورس تداعی کننده حرکت سال ۱۳۹۲ است. یعنی زمانی که به گفته این کارشناس بازار سرمایه، دولت با هدف کاهش تورم، ابتدا وجوه نقدی را به سمت بازار سهام گسیل داد و بعد از تجمیع با یک حرکت موجب کاهش شاخص سهام شد. وی از این فرایند به عنوان سوخت کردن نقدینگی یاد می کند و درباره تکرار آن نگران است. به گزارش ایرنا حسینی گفت: صعود بورس تا جایی که توانست ارزش خود را متناسب با تورم و کاهش ارزش پول رشد دهد، منطقی بود، اما بعد از این که وضعیت از حالت تعادلی خود خارج شده، این افزایش شاخص بورس نگرانی هایی ایجاد کرده است. این اقتصاددان درباره زمان این ریزش توضیح داد: من حس می کنم چنین ریزشی از لحاظ زمانی نزدیک باشد، زیرا ما اتفاق خاصی از لحاظ ایجاد طرح توسعه ای و بازسازی در واحدهای بورسی نمی بینیم.

■ **۷۵ درصد بازار حبابی است**

گفتنی است اوایل اردیبهشت ماه نیز معاون شرکت بورس تهران از نتایج مطالعاتی در بورس گفت که طبق آن رشد قیمت بخش زیادی از شرکت های بازار سرمایه متناسب با عملکرد و سودآوری شرکت ها نیست. وی با اشاره به ۴۰۰ شرکت بورسی توضیح داد که درباره ۹۸ درصد شرکت ها، قیمت سهام در سال ۹۸ رشد کرده اما در مقابل انتظار رشد سودآوری و فروش آن ها با این رشد قیمتی همخوانی ندارد و عملکرد شرکت ها نتوانسته آن را پوشش دهد. احمد توکلی، اقتصاددان و نماینده سابق مجلس هم رشد فعلی بورس را حبابی دانست و هشدار داد: «وقتی اقتصاد با سرعت به سمت رکود شدیدتر پیش می رود و طبق قاعده باید وضعیت همه بخش ها نیز خراب باشد، چه معنی دارد بورس ایران برخلاف همه بورس های جهان در حال رشد باشد؟ مگر آن که ناسلامتی در کار باشد!» وی افزود: «برای نمونه وقتی دارایی یک شرکت ۴۵۰ میلیارد تومان است چگونه بدون هیچ اتفاقی در عملکرد این شرکت، ارزش آن به ۴ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومان می رسد!؟ اگر این حباب نیست، پس چیست!؟» وی افزود: «اگر حباب بازار بترکد، دولت پاسخ گوی سرمایه از دست رفته عامه مردم است؛ چرا که مسئول همه چیز است و باید برای همه حالت ها تدبیر کند».

■ **رشد خطرناک بورس بزرگ ترین تهدید سال ۹۹**

فرشاد مومنی اقتصاددان مشهور نهادگرا و منتقد دولت نیز در این خصوص با اشاره به این که حباب سهام برخی شرکت های ورشکسته تا ۴ برابر افزایش یافته، گفته است: رشد خطرناک و حبابی بورس کشور بزرگ ترین خطری است که اقتصاد ایران را در سال ۹۹ تهدید می کند و متاسفانه کسانی که می دانند این موضوع چه فجایعی می تواند در سرنوشت بنگاه ها و مردم داشته باشد، سکوت کرده اند.

■ **چرا دولت و تحلیلگران هشدار نمی دهند؟**

شاید بپرسید که اگر سخن این کارشناسان درست و اوضاع خیلی خطرناک است پس چرا خود دولت، وزیر اقتصاد و سازمان بورس رسما هشدار نمی دهند؟ یا این که چرا برخی دیگر از تحلیلگران می گویند که همه بورس حبابی نیست و صرفا بخشی از بازار است؟

مثلا دو روز پیش وزیر اقتصاد بعد از توضیح درباره برنامه واگذاری های دولتی صرفا از مردم درخواست کرد با مطالعه و مشاوره تصمیم بگیرند و از شتاب زدگی برای حضور در بورس خودداری کنند و هشداری مطرح نکرد. وی صرفا مردم را از خرید سهام شرکت های غیرمطلوب برحذر داشت و افزود: «عرضه های اولیه استمرار دارد و اگر سهام یک شرکت مطلوب نبود، مردم آن را خریداری نکنند». واقعیت این است برخی از کارشناسان بعد از یک سال هشدار درباره حبابی شدن بورس دریافته اند که قدرت نقدینگی هجوم آورده به بازار سرمایه بیشتر از تحلیل های بنیادین است. بنابراین ترجیح می دهند محتاطانه تر صحبت کنند. برخی نیز به دلیل منافع خودشان در بورس، هشدارآمیز سخن نمی گویند. مسئولان دولتی و وزارت اقتصاد هم که صرفا توصیه به رعایت اصول سرمایه گذاری می کنند و هشدار صریح نمی دهند، احتمالا دو منظور دارند. اولا نمی خواهند موجب ایجاد ریزش سنگین شوند و ثانیا دولت برای فروش راحت دارایی ها و شرکت های خود به بورس پررونق نیاز دارد.

■ **مسئله ریزش یا عدم ریزش نیست، مسئله تعیین زمان ریزش است**

به عنوان جمع بندی، باید بدانیم که محرک اصلی این روزهای بورس هجوم نقدینگی است و حمایت ضمنی دولت هم این نقدینگی را داغ تر کرده است. نکته مهم دیگر نیز این است که این روند صعودی قطعا متوقف می شود. مسئله این است که توقف این روند کی خواهد بود و چگونه؟ آیا همین امروز خواهد بود یا یک ماه دیگر؟ تعیین این زمان هم تقریبا غیرممکن است چرا که بازار بر اساس تحلیل رشد نمی کند که با تحلیل انتهای مسیر صعودی تعیین شود. بلکه نقدینگی محرک بازار و هم تحلیل ناپذیر است. علاوه بر زمان، چگونگی توقف هم مهم است؛ ریزش موقت و متعادل شدن بازار یا ریزش سنگین دامنه دار؟ اگر بعد از توقف صعود، بازار بعد از یک ریزش موقت متعادل شود، زیان کم خواهد بود. اما اگر بعد از توقف روند صعودی، شاهد فروش های گسترده و صف فروش های بی پایان باشیم، قطعا کسانی که در نزدیکی قله سهام خریده اند زیان های سنگینی خواهند کرد. اگر چه در شرایط فعلی، ریزش دامنه دار و گسترده به هیچ وجه به نفع دولت نیست اما باید توجه کرد که در صورت وقوع چنین سناریویی، از دولت هم کار زیادی در برابر سیل نقدینگی بر نخواهد آمد.

تشییع

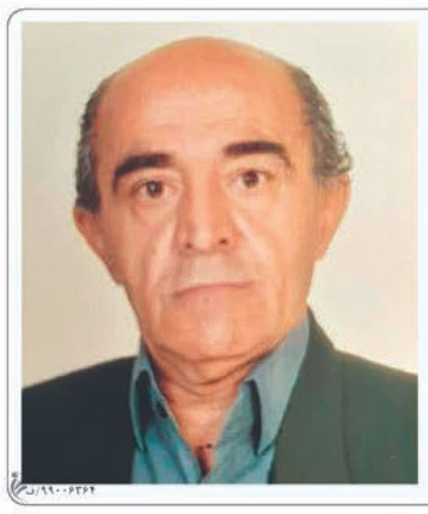

هوالباقی
با نهایت تاسف و تاثر درگذشت پدری مهربان و همسری فداکار
شادروان سعید جواهرچی
را به اطلاع کلیه اقوام، دوستان و آشنایان گرامی می رساند متاسفانه به علت شرایط خاص و حفظ سلامتی شما بزرگواران امکان برگزاری هیچ گونه مراسمی میسر نمی باشد. امید است با برطرف شدن وضع موجود مجلسی به رسم یادبود برگزار نمائیم.
خانواده های جواهرچی- عطائی- بخارائی نیا- کاشانی - معرب و فامیل وابسته

بازگشت همه به سوی اوست
بدین وسیله درگذشت همسر و مادری فداکار
حاجیه خانم
بی بی انیس (بتول) سجادی راد
را به اطلاع می رسانیم.
خانواده شیرین زاده- سجادی

مرگ دسته گل خوشبوی مومن است

جناب آقای
حاج سید امیر فرجامی
با نهایت تاسف و تاثر درگذشت
پدر عزیزتان
را تسلیت عرض نموده، برای شما و خانواده محترم صبر و شکیبایی آرزومندیم.
حاج جلیل کریم زاده
حاج حمید رضا کریم زاده

سرکار خانم
دکتر سعیدی
با نهایت تاسف و تاثر درگذشت پدر گرامیتان
را تسلیت عرض نموده
و از خداوند متعال برای آن مرحوم علو درجات و برای بازماندگان گرامی صبر و شکیبایی آرزومندیم.
دکتر کیانی

تسلیت

جناب آقای جواد طلوع
مصیبت وارده را به شما و خانواده محترم تسلیت عرض نموده
ما را در غم خود شریک بدانید.
خانواده های خشخاشی مقدم و فریمانی

انالله و انا الیه راجعون
جناب آقای حاج سید محمد رضوی
درگذشت اندوه بار
همسر گرانقدرتان
حاجیه خانم باقریان
را به جنابعالی و فامیل معزز تسلیت عرض نموده، برای آن بزرگوار غفران الهی و برای آن جناب صبر و طول عمر مسئلت داریم.
اعضا جلسه قرآن الزهرا (س)

آقای مهندس
فرزان افشاری
درگذشت مادر بزرگ گرامیتان
مرحومه حاجیه خانم
فاطمه رباب مومنی
را به شما و خانواده محترمتان تسلیت عرض می نماییم.
خانواده هاشمی تفتی

دوست بزرگوار
جناب آقای محمد اسلامی
فوت جانگداز خواهر بزرگوارتان
را تسلیت می گوئیم.
ما را در غم خود شریک بدانید.
دکتر محمدناصر تیمورزاده و بانو
بهروز قاضیانی و بانو
دکتر غلامحسین ارندی و بانو

مهندس مجید فرجامی
عضو شورای استان حزب کارگزاران سازندگی ایران
خراسان رضوی
با نهایت تأسف ضایعه غم‌بار درگذشت پدر گرامی‌تان
مرحوم سید اسماعیل فرجامی
را خدمت شما و خانواده محترم تسلیت عرض نموده، از خداوند متعال برای روح آن مرحوم علو درجات و مغفرت الهی و برای سایر بازماندگان صبر جمیل آرزومندیم.
حزب کارگزاران سازندگی ایران- خراسان رضوی

خانواده محترم فرجامی
آقای سید مهدی فرجامی
آقای سید هادی فرجامی
درگذشت پدر گرامیتان را تسلیت عرض نموده، از درگاه ایزد یگانه برای آن مرحوم آرامش ابدی و برای بازماندگان صبر و شکیبایی خواستاریم.
رحمانی و بانو

جناب آقای
محمد جواد قربان زاده
و خاندان محترم
با نهایت تاسف و تاثر درگذشت
مادر عزیزتان
را صمیمانه تسلیت عرض نموده، ما را در غم خود شریک بدانید
صبر و شکیبایی برای شما و خانواده محترم مسئلت داریم.
غلامرضا فارسیان
گروه صنعتی مجموعه سازی توس

خانواده های محترم خواجه زاده
سلیمی و فامیل وابسته
درگذشت ناگهانی زنده یاد بزرگ خاندان
مرحوم مغفور
حاج یحیی خواجه زاده
را به شما تسلیت گفته برای آن مرحوم رحمت و مغفرت و برای بازماندگان از خداوند صبر و بردباری آرزومندیم
احمدی-سلیمی - فهمیده- مرکزی- حسن زاده
پور ثابت تربت زاده - خادم الحسینی- شریعتی
قاسم و پیمان صبوری برادران رئیس السادات
برادران صالحی حسینی کیا معتمدی- شمس- رحمانی

یادبود

گرامی داشت هجدهمین سال درگذشت
استاد دکتر ابراهیم شکورزاده بلوری
خانه ات در دل و جان آباد است، آباد...
همسر و فرزند: شهناز خزانه داری- آرش شکورزاده بلوری

خاندان محترم ایمانی
(چینی مقصود)
با کمال تاسف و تاثر درگذشت
شادروان حاج غلامرضا ایمانی
بنیانگذار صنعت چینی در خراسان و آن اسطوره تولید را به یکایک آن جنابان تقی، مهدی، مسعود و آرشام عزیز تسلیت عرض مینماییم.
خاندان فتح پور کاشانی

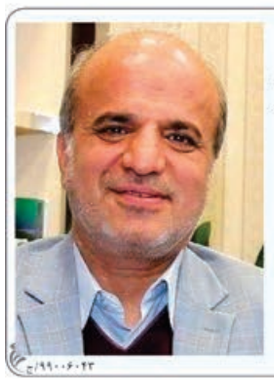

یاران چه غریبانه رفتند از این خانه
هم سوخته شمع دل هم سوخته پروانه
چهل روز است که دل‌تنگی‌های غروب را با بودن در کنار مزارش سپری کردیم و ناباورانه روزهایمان را به شب‌هایمان گره زدیم و شب‌هایمان را به امید آن که هلال ماهگونش را یک بار دیگر در خواب به نظاره بنشینیم به صبح رساندیم.
روحش شاد و یادش پر رهرو
درآستانه چهلمین روز از عروج ناباورانه وملکوتی همسرعزیز و پدرمهربانمان، خادم اهل بیت و مدافع سلامت،
دکتر حاج سید مرتضی وجدان
بر خود لازم میدانیم تا از همه افرادی که در این ایام به طرق مختلف ما را در این داغ بزرگ همراهی کردند کمال تشکر را داشته و دعاگوی صحت و سلامتی آنها از خداوند بزرگ باشیم. طاعات و عباداتتان قبول حق ان شاا... والتماس دعا
خانواده مرحوم

غروب او چو بدیدی، برآمدن بنگر
غروب، شمس و قمر را چرا زیان باشد؟

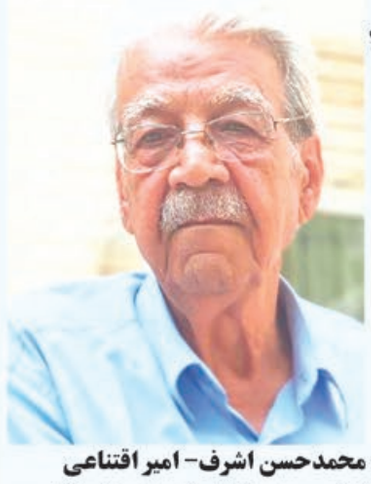

جناب آقای مهندس مجید فرجامی
درغم از دست رفتن پدر خیرخواه، پارسا و گرانقدرتان، مرحوم
سید اسماعیل فرجامی
درکنار شما هستیم. برای روح متعالی آن عزیز رحمت، رضوان و آرامش خدای مهربان و بر جنابعالی و بازماندگان آن مرحوم، شکیبایی و عمری پربرکت از درگاه حضرت احدیت خواستاریم و آرزو می کنیم سرمای مرگ را به روشنی و امید پیوند زنید
توحید آرش نیا- امیر آزاد- مهدی آقاسی زاده - ناصر آملی - ملیحه احمدی- محمدحسن اشرف- امیر اقتناعی
مسعود افخمی-حسین اصغری- زهرا امیرخانی- میثم امانی- سیدمهرداد امیرکلالی- مجید ایاز- احسان باقرزاده
پوریا براتیان- علی باخرد- بهتاش باقریان- طاهره بورند- مجتبی بهاروند- یوسف بینا- رضا بشیر-هادی ترقی- فرشته تنهایی
محمدرضا تیموری-طاهره جمشیدی- محمدصادق جوادی حصار-فرید جواهر زاده-حمیدرضا جوادی-بهزاد چوپانکاره
سیدیاسر حسینی-مجید حیدری چروده-نوید حسینیون-محمدرضا خوشنویس-محسن خلیلی-سعید درودی-مسعود درودی
حسن دانایی-سهیل داورپناه-حدا داوری-لیلی رحمانی طوسی-حمید رضا رحیمی-سیدمسعود ریاضی-فاطمه راد
سیدمهرداد رئیس زاده-علی اکبر زنگنه-علی زیرک-سید مجتبی سادات محمدی-زهره سپهری شاملو- فهیمه سپهری شاملو
محمود سعید زاده-امیرشهلا-جمال شوشتری-علیرضا شهریاری-محمد شوقی طوسی-مجتبی صالحی-منیره صبوری
احمد ظریفیان-میثم عبدی-مجید عرفانی-حمید عبدالله‌زاده-مهدی علی آبادی-سعیدرضا عماد-آرش عبداللهی
سید احسان عظیمی-مجتبی عباسی-محمد غلام زاده-آروین فیروزی-نوید فلاحت-حسن کوچکی-محمدرضا کلائی
علی کیوانلو-مرتضی کرامت-بتول گندمی-مینا مقدس-مهدیه مینا-محمد مدرسی-رضا محمدی-یاسر میرزایی
حسین متین‌راد-رضا مهرداد-سمانه محمودی-حمیدرضا موحدی زاده-روح الله مهدی پناه-محمدهادی مهدی نیا-حمیدرضا
محمدپور-سهیلا محمدپور-محمدحسین مقدسی شیرازی-احمد نوروزی-مزدا نوبری-مهدی ندایی-نویدرضا ناصری
نسرین یوسفی عارفی-علی نوعی یزدیان-مهدیه یاوری-نیما یعقوبی-نوید یعقوبی-علیرضا یگانه

پذیرش غیرحضوری آگهی های ترحیم و تسلیت
خراسان روزنامه صبح ایران
پذیرش تلفنی ۳۷۰۰۹۹۹۹
۰۹۱۵۴۷۱۱۳۰۰